

A zsidóság szerepe Érmihályfalva életében

Valaki azt mondta egyszer, hogy minél színesebb egy ország vagy egy helység lakossága, annál jobban hozzá tud járulni az illető település kultúrájának, művészetének, kereskedelmének, iparának felvirágoztatásához. És mennyire igaza volt. Gondoljunk csak Radnóti Miklóstra, Zelk Zoltánra a magyar irodalomban, vagy Kálmán Imrére, Ábrahám Pálra a zeneművészetben, Teller Edére a fizikában, és sok más kiváló egyéniségre, akik mind hozzájárultak az egyetemes kultúra és tudomány fejlődéséhez.

Érmihályfalván különösen a '30-as években, de előtte is igen nagyszámú zsidóság élt. Kereskedők, kiiparosok, földbirtokosok, mind hozzájárultak a község fejlődéséhez, szerepüket ma már senki sem vonhatja kétségbe. A kereskedők nemcsak fejlett kereskedelmet honosítottak meg, de ők voltak azok akik összekötő szerepet tölthettek be a termelők és felvásárlók között. Most érezzük, hogy mennyire hiányzik ez az összekötő kapocs, mikor szinte semmit se lehet eladni, vagy csak nagy nehézségek árán. Az iparosok ipari cikkekkel látták el a lakosságot és a környéket. A földbirtokosok az akkori fejlődési szintnek megfelelő mezőgazdaságot honosítottak meg. (Bauer, Salamon család és mások). nagyobb kereskedők Weisz és Fisch, Káhn, Heller cégek. Híresebb kisiparosok Weisz bácsi, a bádogos, cipészeknél a Herskovitsok, Teitelbaum kiváló asztalos, Friedman pedig az egyik legjobb pékmeszter volt. Előkelő vendéglátó iparral rendelkezett a Schwartz család. Számtalan kisebb kereskedő is élt Mihályfalván, akiket a nagyobbak láttak el áruval. Összetartásukról és segítőkészségükről ma is példát vehetnénk. Azik abban az időben éltek, tudják, hogy nélkülük ma sokkal szegényebb lenne Mihályfalva.

Az orvosok közül kettő is említésre méltó. Az egyik az idős Klein doktor volt a '20-as - '30-as évekből. Az első világháborúban az olasz fronton tevékenykedett, mint katonaeorvos. Tőle tudtam meg, hogy édesapja 1848-ban Görgey Arthúr hadtestében harcolt a magyar szabadságért. Magas, görnyedt alakjával évtizedekig rótt a Mihályfalva utcáit, és gyógyította betegeit. Az idősebbek közül néhányan talán még emlékeznek rá.

A másik, dr. Grósz Lajos volt, aki családjával nagyon sokáig élt Mihályfalván. Nagytudású, kiváló orvos és humanista, tudását mindenki megbecsülte, és szerették a községben. A holocaust idején családjával együtt deportálták. Szerencsés hazatérése után élete végéig itt élt és gyógyított. Az idősebbek közül bizonyára sokan hálával emlékeznek rá.

Szilágyi István